

До проекту
реєстр. № 10257

ВИСНОВОК
до проекту Закону про внесення змін до Митного кодексу України
щодо деяких питань адміністративної відповідальності за порушення
митних правил
реєстр. № 10257 від 13.11.2023

25 листопада 2024 року
протокол № 187

Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики на своєму засіданні 25 листопада 2024 року (протокол № 187) розглянув проект Закону про внесення змін до Митного кодексу України щодо деяких питань адміністративної відповідальності за порушення митних правил (реєстр. № 10257 від 13.11.2023), поданий Кабінетом Міністрів України.

Відповідно до пояснювальної записки метою законопроекту є узгодження положень розділу XVIII Митного кодексу України (далі - МКУ) із змінами до інших його структурних одиниць, перегляд підходів до деяких питань застосування адміністративних стягнень за порушення митних правил, запровадження більш гнучкого механізму притягнення осіб до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, а також впровадження сучасних європейських практик у сфері боротьби з митними правопорушеннями у діяльність митних органів України.

В обґрунтування необхідності розроблення даного законопроекту Кабінет Міністрів України зазначив про необхідність внесення змін до МКУ в частині запровадження альтернативних стягнень в санкціях статей, якими передбачається адміністративна відповідальність за деякі види порушень митних правил з метою виконання рішень Конституційного Суду України від 21.07.2021 № 3-р(П)/2021, від 15.06.2022 № 4-р(П)/2022 та від 05.07.2023 № 5-р(П)/2023, за результатами розгляду конституційних скарг осіб, які були притягнуті до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, передбачені статтями 471, 483 та 485 МКУ.

У цих рішеннях Конституційний Суд України зазначив, що законодавець зобов'язаний обирати той вид адміністративного стягнення, який менш обтяжливий для прав і свобод особи у конкретному випадку, і насамперед має

визначити адекватну міру адміністративної відповідальності для досягнення її мети, тоді як суди забезпечують індивідуалізацію такої відповідальності залежно від обставин справи у межах законодавчо визначеної санкції.

Відповідно до позиції ініціатора проекту Закону необхідність у прийнятті акта зумовлена також тим, що згідно зі статтею 487 МКУ провадження у справах про порушення митних правил здійснюється відповідно до цього Кодексу, а в частині, що не регулюється ним, – відповідно до законодавства України про адміністративні правопорушення. Водночас практика застосування законодавства засвідчила, що не всі норми Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) задовольняють потребам правозастосування під час розгляду справ про порушення митних правил та забезпечують належну ефективність протидії митним правопорушенням. З огляду на це, існує необхідність у доповненні МКУ нормами, які визначають окремі процедури здійснення провадження у справах про порушення митних правил, які на сьогодні визначені КУпАП, з урахуванням специфіки митної справи. Крім того, існує необхідність у приведенні окремих статей МКУ, які визначають порядок провадження у справах про порушення митних правил, у відповідність із іншими положеннями МКУ.

Законопроектом пропонується:

1) з метою забезпечення справедливого розгляду судами справ про порушення митних правил та можливості індивідуалізації адміністративного покарання встановити нижню та верхню межу штрафів за вчинення правопорушень, передбачених частиною шостою статті 470, статтями 472, 476, частиною шостою статті 481, статтями 482, 483 та 484 МКУ, а також передбачити в санкціях статті 472, частини першої статті 482 та частини першої статті 483 МКУ альтернативну конфіскацію товарів, транспортних засобів – безпосередніх предметів порушення митних правил;

2) визначити в МКУ перелік обставин, за яких провадження в справі про порушення митних правил не може бути розпочато, а розпочате підлягає закриттю;

3) урегулювати питання передачі матеріалів справи про порушення митних правил до правоохоронних органів та їх розгляд судами у разі закриття кримінального провадження та повернення для розгляду в порядку адміністративного судочинства;

4) уточнити права особи, яка притягується до адміністративної відповідальності, та її представника;

5) врегулювати деякі питання здійснення центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, перевірки законності та обґрунтованості постанови митного органу у справі про порушення митних правил, у тому числі уточнити підстави для скасування таких постанов, встановити п'ятнадцятиденний строк для розгляду скарги на постанову;

б) узгодити деякі положення МКУ.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своєму висновку № 16/03-2024/209863 від 25.09.2024 підтримало аргументи, зазначені ініціатором законопроекту, щодо необхідності внесення низки змін до МКУ з метою забезпечити дотримання верховенства права та, водночас, розглянувши проект, висловило щодо нього зауваження та пропозиції.

Комітет з питань бюджету у своєму висновку від 21.12.2023 № 04-13/09-2023/281505 зазначив, що законопроект матиме опосередкований вплив на показники бюджету (може призвести до збільшення доходів державного бюджету від штрафів та конфіскації у разі виявлення відповідних порушень і залежно від практики застосування даної законодавчої ініціативи). У разі прийняття відповідного закону він може набирати чинності згідно із законодавством.

За результатами обговорення положень проекту Закону народні депутати України – члени Комітету підтримали його спрямованість.

Разом з цим, під час обговорення законопроекту члени Комітету визначили деякі необхідні напрями доопрацювання його тексту до другого читання, у тому числі із застосуванням процедури, передбаченої частиною першою статті 116 Регламенту Верховної Ради України, а саме щодо необхідності:

1) врахування змін до Митного кодексу України, внесених законами України «Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законів України щодо врегулювання окремих питань розпорядження іноземними товарами, транспортними засобами комерційного призначення, що перебувають на митній території України під митним контролем, а також такими, що незаконно ввезені на митну територію України» (реєстр. № 3475-ІХ від 21.11.2023) та «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо імплементації деяких положень Митного кодексу Європейського Союзу» (від 22.08.2024 № 3926-ІХ), які були прийняті Верховною Радою України після реєстрації законопроекту;

2) опрацювання питання щодо можливості визначення розмірів штрафів, передбачених ст.ст. 472, 482-484 МКУ, не від вартості товарів – безпосередніх предметів порушення митних правил, а в залежності від розміру несплачених митних платежів чи визначеної грошової суми;

3) опрацювання пропозицій Держмитслужби щодо внесення змін до статті 521 МКУ в частині розширення підстав застосування компромісу у справі про порушення митних правил, а також пропозицій від бізнесу щодо врегулювання питання обов'язкового знищення товарів, конфіскованих за рішенням суду відповідно до статті 476 МКУ;

4) узгодження між собою окремих положень МКУ.

З огляду на зазначене, за наслідками розгляду та обговорення законопроекту та керуючись положеннями статей 108, 114, 116 Регламенту Верховної Ради України, Комітет вирішив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України за наслідками розгляду в першому читанні проект Закону про внесення змін до Митного кодексу України щодо деяких питань адміністративної відповідальності за порушення митних правил (реєстр. № 10257 від 13.11.2023), поданий Кабінетом Міністрів України, прийняти за основу з дорученням Комітету доопрацювати зазначений законопроект з урахуванням поправок і пропозицій суб'єктів права законодавчої ініціативи, а також з урахуванням пропозицій, висловлених у цьому висновку Комітету відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України, та внести його на розгляд Верховної Ради України у другому читанні.

2. Співдоповідачем від Комітету визначити голову підкомітету з питань митної справи Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики – народного депутата України **Сову О.Г.**

Голова Комітету

Д. ГЕТМАНЦЕВ

